

25 februari 2018

BIDDEN = ROEPEN OM RECHT

Bijbellezing: Lukas 18, vers 1 t/m 8

'Jezus sprak een gelijkenis tot hen... met het oog daarop dat men altijd moet bidden en de moed niet verliezen.'

De gelijkenis, het verhaal dat Jezus aan Zijn discipelen onderweg naar Jeruzalem vertelt, is heel kort en ook tamelijk eenvoudig. Het verhaal gaat over twee personen: een rechter en een weduwe. Die rechter is een hard mens, zo schetste Jezus hem. Hij vreest God niet en ontziet geen mens. Met andere woorden: de wereld om hem heen interesseert hem niet. Hij leeft gewoon zijn eigen leven en heeft gewoon niks met anderen. ... Maar ja, vanwege zijn werk komt hij natuurlijk wel veel anderen tegen... Zo ook die weduwe, de tweede persoon in het verhaal. De weduwe viel de rechter voortdurend lastig over een zaak. We weten niet wat voor een zaak dat was, maar grote kans dat het had te maken met financiën of bezittingen. Een weduwe was in de tijd van de Bijbel namelijk financieel gezien heel kwetsbaar. Er was in die tijd geen levensverzekering, overlijdensrisico-verzekering, weduwepensioen of wat dan ook. Weduwen waren op de hulp van hun kinderen aangewezen, als hun man was overleden. En als je kinderen dan ook nog heel klein waren, of als je geen kinderen had... Weduwen, wezen en arme mensen worden vaak in één adem in de Bijbel genoemd. ... Deze vrouw is door het overlijden van haar man dus volledig afhankelijk geworden van de goodwill van anderen. Het enige wat zij kan doen is roepen, roepen om hulp. En dat doet zij dan ook. Maar de rechter heeft er geen zin in om haar te helpen. Zij kan hem ook niet betalen. Heel jammer voor haar, maar het is niet zijn probleem. Hij schenkt dan ook geen aandacht aan haar, als hij haar op straat tegenkomt. ... Maar de weduwe houdt vol. Ze kan ook niet anders. Het enige middel dat zij heeft is haar stem. Ze heeft geen mogelijkheid om steekpenningen te geven om de rechter zover te krijgen dat... Ze heeft ook geen kennissen die bevriend zijn met deze rechter, die even een goed woordje voor haar kunnen doen. Ze heeft alleen haar stem. Maar daarom zal zij zich ook niet het zwijgen laten opleggen. ... En ja..., eindelijk hoort die rechter. Is hij om? Heeft hij toch medelijden gekregen? Nee, dat niet. Wat dan? Nou ja, je weet niet wat zo'n hysterische vrouw allemaal gaat doen. Straks slaat ze een keer door, letterlijk en figuurlijk... en valt ze hem aan. De rechter geeft daarom de vrouw gehoor. Puur uit eigenbelang.

Na dit korte verhaaltje geeft Jezus de verklaring, de reden waarom hij deze gelijkenis vertelt: *'Hoor, wat de onrechtvaardige rechter zegt. Zal God dan geen recht doen aan Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen, hoewel Hij hen soms lang laat wachten? Ik zeg u dat Hij hun met spoed recht zal doen.'* Als die onrechtvaardige rechter, die rechter die zich niets voor de wereld om hem heen interesseerde, zelfs recht doet, zal God dan geen recht doen? *'Ik zeg jullie: Hij zal met spoed recht doen. Natuurlijk zal Hij recht doen.'*

Deze gelijkenis is het vervolg op wat Jezus hiervoor aan Zijn discipelen en de Farizeeërs vertelde. De Farizeeërs vroegen Hem wanneer dat Koninkrijk van God zou komen, waarover Jezus in heel Galilea had verteld. Wanneer zou dat Koninkrijk van God dan komen, dat Hij aankondigde..., waarin Jezus Zelf zo'n belangrijke rol zou spelen? Wanneer kwam dan dat recht en dat herstel? Wanneer zou de wereld veranderen? ... Nu, Jezus had verteld: het zal op een onverwacht moment en op een onverwachte manier komen. Het Koninkrijk van God is in aantocht, maar de meeste mensen zullen dat helemaal niet doorhebben. Men zal gewoon eten en drinken, trouwen en werken. Het dagelijkse leven zal gewoon van generatie op generatie doorgaan, totdat...! Net zoals in de dagen van Noach en net zoals in de dagen van Lot bij Sodom en Gomorra: het oordeel zal over de wereld komen, God zal orde op zaken stellen op een

onverwacht moment. Het zal de mensen volkomen overvallen..., maar er zal geen ontkomen aan zijn. ... *'Maar'*, zo zegt Jezus, ter afsluiting van zijn gelijkenisverhaal: *'maar zal de Zoon des mensen, als Hij komt, wel het geloof op de aarde vinden?'* Zullen er tussen al die mensen die gewoon doorgaan met hun dagelijkse leven, tussen al die mensen die gewoon eten en drinken, slapen en werken, trouwen en feestvieren..., zouden er tussen al die mensen nog mensen zijn zoals die weduwe, mensen die blijven roepen tot God? Zouden er tussen al die mensen die niets doorhebben of zich er niet van aantrekken, zouden er nog mensen zijn die God blijven smeken om recht en gerechtigheid? Mensen die niet gewoon doorgaan en het allemaal gewoon nemen zoals het is, maar mensen die blijven uitzien naar de komst van de grote Rechter..., mensen die roepen om recht en rechtvaardigheid... mensen die verlangen naar het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid..., mensen die God aan Zijn beloften blijven houden? ... *Zal de Mensenzoon nog dat geloof vinden op de aarde, als Hij terugkomt?*

Dat 'altijd blijven bidden en moed blijven houden', slaat dus op de toekomst van de Mensenzoon, de komst van de Here Jezus..., het gericht zijn op de komst van het Koninkrijk van God. ... Het is inderdaad goed om te blijven bidden als je ziek bent. Het is goed om moed te blijven houden en te blijven bidden voor je kinderen, als zij andere wegen zijn gegaan. Maar de oproep tot 'altijd blijven bidden' richt ons op iets anders: blijf niet rondjes cirkelen om je gezondheid..., laat je niet meezuigen door je huidige omstandigheden, door je zorgen voor jezelf of voor anderen..., blijf steeds kijken naar de toekomst van de Here Jezus. Ja, je moet ook eten en drinken, werken en rusten... die dingen moeten gewoon doorgaan. Maar wees niet zo als die mensen in de tijd van Noach en in de tijd van Lot: die mensen die daar zo mee bezig waren dat zij die dreigende wolken vol van Gods oordeel niet boven hun hoofden zagen. Nee, verwacht die toekomst van God. Verwacht de hemelse Rechter! De Rechter, Jezus Christus, die straks buiten de poorten van Jeruzalem, aan het kruis gehangen onze Redder blijkt te zijn.

Jezus roept ons op om zoals die weduwe te zijn. Om te blijven roepen. Om God vast te houden aan Zijn beloften. Om God als het ware lastig te blijven vallen met Zijn eigen beloften dat Hij op deze wereld recht zal doen, dat Hij Zijn kinderen recht zal doen.

God aanroepen, God smeken om recht te doen... God 'aan Zijn jasje trekken' om aandacht te hebben voor..., Hem vragen of Hij niet vergeten is dat... Dat klinkt misschien wat al te menselijk en ook wat vrijpostig om zo te bidden, maar het is een voluit Bijbelse manier van bidden. We zien hiervan voorbeelden in een heel aantal psalmen (psalm 10, 44, 77, 83), maar ook in het boek Openbaring. In Openbaring 6 lezen wij hoe Johannes in een bijzonder visioen het lijden en de ellende ziet die over de wereld wordt uitgestort. Maar als Johannes zo de wereld vervuld ziet worden van het kwaad en de dood, dan worden zijn ogen opeens getrokken naar iets dat in de hemel gebeurt. Johannes beschrijft: *'En toen het Lam het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen van hen die geslacht waren omwille van het Woord van God, en omwille van het getuigenis dat zij hadden.'* Johannes ziet onder het altaar, dat is: in de tempel dus, dicht bij God, helemaal in Gods nabijheid..., Johannes ziet daar de heiligen, de gelovigen die al dat lijden als christen in de wereld hebben doorstaan en die gelovigen roepen tot God. Zij roepen nu met en voor de wereld, zij roepen met luide stem, zo hard als zij kunnen: *Tot hoelang, heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt U ons bloed niet aan hen die op de aarde wonen?* Hoelang Here God, moet dit doorgaan? Hoe lang moet dat geweld doorgaan? Waar blijft Uw recht? ...

Een roepende weduwe..., die haar stem verheft..., die haar stem zal laten horen, net zolang tot het recht zal geschieden..., een roepende weduwe die de rechter zal blijven vermoeden..., totdat de rechter recht heeft gedaan...,

zo staan wij als kerk in deze wereld. Wij bidden voor elkaar. Wij roepen met elkaar. Wij bidden met elkaar voor deze wereld, in al haar ellende, in al het onrecht dat er plaatsvindt. Wij roepen, omdat wij geschokt zijn door dat bloedbad op die school in Florida. Wij blijven roepen, omdat wij het niet kunnen bevatten wat er allemaal is gebeurd bij de hulporganisaties, die vanwege seksueel misbruik afgelopen week in het nieuws zijn geweest. Wij houden God met klem aan Zijn Woord, omdat wij mede lijden met onze broeders en zusters die in deze wereld worden gediscrimineerd, opgesloten, gemarteld. Wij zijn niet zoals die rechter, die het allemaal aan zich voorbij wilde laten gaan: 'kan ik het helpen?' Nee, de kerk is zoals die kwetsbare weduwe. Zij had alleen haar stem. Inderdaad: wij hebben geen machtsmiddelen..., wij worden misschien wat meewarig aangekeken als zielige goedgelovige mensen die tegen beter weten in zich aan iets hogers proberen vast te houden..., maar wij blijven roepen tot God om recht en herstel. Zoals een weduwe die recht eist.

Zoals de priesters in de tempel voorbede deden voor al die mensen van het volk die buiten de tempel verbleven..., zo bidden wij als priesters voor de wereld om ons heen, de wereld buiten dit kerkgebouw. Wij bidden. Wij blijven roepen.

Een roepende weduwe als beeld voor de kerk. Een heel bijzonder beeld. Die kwetsbare weduwe kent de gebrokenheid van het bestaan van binnen uit. Het is door haar heengegaan. Nu, zo is het ook de taak van de kwetsbare kerk om die gebrokenheid van het bestaan te doorleven. Om het niet te ontlopen, maar om er middenin te staan. In de wijkwinkel en alles wat er daar op je afkomt aan levensverhalen en tragiek. In het andere diaconale en missionaire werk, als je een glimp opvangt van wat er achter de voordeuren zich afspeelt. Maar ook breder in de wereld. Ver van huis in al die landen waar zoveel aan de hand is. Maar ook dichtbij: in de levens van onze broeders en zusters binnen de gemeente, binnen onze familie- of kennissenkring. Wij zijn als die weduwe uit de gelijkenis. Wij nemen de situatie niet voor lief. Wij gaan niet gewoon verder omdat de situatie nu eenmaal niet anders is en ons werk toch maar een druppel op een gloeiende plaat is... Nee, dat klopje op de schouder... die helpende hand... en die gevouwen handen, nou... die gebalde vuisten naar boven terwijl wij God met klem vragen en God niet met rust laten... en zo met verlangen en verwachting uitzien naar God..., dat is de kracht van de weduwe. Het gaat in de gelijkenis dus om meer dan gewoon 'veel bidden', zo vertelde ik al in het begin van de preek.

Als de Mensenzoon komt..., zal Hij geloof vinden op de aarde? ... Uit deze kleine gelijkenis wordt duidelijk wat geloven inhoudt... Geloven dat is niet slechts: 'weten dat er iets hogers is'. Of: 'geloven dat God van mij houdt en voor mij zorgt'. Dat is ook geloof, maar met zo'n geloof kan je nog gewoon leven zoals die rechter: jezelf opsluiten in je eigen bunker en gewoon je eigen leven leiden. Maar daar gaat het niet om. Nee, de Mensenzoon, Jezus Christus, verlangt er naar om bij Zijn komst nog een ander, nog een dieper geloof te vinden.; Hij hoopt dan nog steeds die weduwe op aarde te horen roepen..., die weduwe die zich niet laat afleiden door wat voor tegenstemmen of door welk soort moedeloosheid ook... Zal Jezus hier in Schollebaar straks nog een gemeente aantreffen die de hoop niet is verloren..., maar die is blijven roepen? Zal Jezus in Capelle aan den IJssel, Rotterdam en omstreken nog zulke roepende gelovigen aantreffen die niet moedeloos of onverschillig zijn geworden? Die niet hebben gedacht: 'ach, wat kan ik er allemaal aandoen, wat heeft het allemaal voor zin?', maar die zich hebben ingezet voor recht en gerechtigheid... in het geloof en de verwachting dat God op zijn tijd en wijze recht zal verschaffen? Zal Jezus bij Zijn komst zulke gelovigen op aarde vinden? *Zal Jezus u en jou zo aantreffen, als Hij komt? ...*

God wordt vaak gezien als die rechter in deze gelijkenis. Ik denk dat Jezus daarom die rechter ook zo heel erg onbarmhartig afschildert. Het is niet alleen om het dramatische van het verhaal te onderstrepen, het is ook dat God Zelf vaak als zo'n onrechtvaardige rechter wordt gezien. God als iemand met grote macht en invloed, maar die de boel hier op de wereld gewoon maar de boel laat. God Die zich niet lijkt te interesseren voor al het leed op deze wereld. Hoe vaak hoor je niet – en misschien voel je die vraag ook wel eens in je eigen hart branden: als God bestaat, waarom laat Hij dit alles dan op deze wereld toe? Als God machtig is, waarom doet Hij dan niets? Interesseert het Hem dan niet? Leeft Hij – oneerbiedig gezegd – gewoon Zijn eigen leven, los van ons? Nee, zegt Jezus, het lijkt er misschien wel op..., je wordt misschien wel eens moedeloos van de situatie..., je roepen lijkt misschien totaal in de wind geslagen... maar wees niet terneergeslagen, houdt je ogen omhoog gericht: *'zal God dan geen recht doen aan Zijn uitverkoren (aan Zijn volk, aan Zijn kinderen), die nacht en dag tot Hem roepen, hoewel Hij hen soms lang laat wachten? Ik zeg jullie dat Hij hun met spoed recht zal doen!'*

Jezus voorzegt in deze gelijkenis al dat het voor ons gevoel waarschijnlijk wel erg lang zal gaan duren. Jezus waarschuwt Zijn discipelen en allen die na hen komen met dit korte verhaaltje al voor de moedeloosheid die zal dreigen op te komen. Maar laat je er niet door meeslepen! Het gaat God wel aan het hart wat er hier op aarde gebeurt! Het raakt God wel diep in Zijn hart dat er zoveel onrecht is, zoveel lijden, zoveel duisternis, zoveel zonde.

Daarom sprak God niet even op een afstand recht en trok Hij de dingen een beetje recht zodat wij weer verder konden. Nee, daarom heeft God Zijn Zoon Jezus gezonden. Jezus is, voordat Hij straks op een moment als Rechter zal verschijnen, eerst naar deze aarde gekomen om als mens het recht te ondergaan..., om de straf weg te dragen. Onze zonden, onze duisternis, al dat onrecht dat wij elkaar aandoen op deze wereld... droeg Hij mee op het kruis. Daar aan dat kruis bad Hij voor ons in Zijn vreselijke pijn: *'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!'* 'Zij begrijpen het gewoon niet wat er op deze wereld aan de hand is, maar vergeef het hun!' Jezus droeg al dat onrecht, al dat lijden, al die wonden en zonden van deze wereld, van jou en mij... Hij droeg het Zelf, als gekruisigde voor de wereld. Het recht heeft gezegevierd. Het is volbracht.

Vanwege het kruis van Golgotha, waar het recht heeft gezegevierd en God liet zien dat deze wereld Hem aan het hart ging, durf ik toch – ondanks dat het lang duurt en je er soms moedeloos van wordt – te blijven werken aan en te roepen om recht, om herstel, om Gods Koninkrijk. Want het is geen roepen in de lucht. Het is roepen, verlangen, verwachten..., omdat je elke zondag mag vieren dat Jezus Christus als Redder aan het recht heeft voldaan.

Het duurt lang, inderdaad. Maar ik moest daarbij denken aan mijn dochtertje die afgelopen week iets met mij wilde knippen en plakken. Ze stond te springen, toen ik met de schaar bezig was. Het duurde haar veel te lang. Ze pakte al twee keer de schaar van mij af. Ik heb haar niet vermanend gezegd dat zij veel te ongeduldig was. Nee, ik begreep haar wel. Haar beleving van tijd was heel anders dan mijn beleving van tijd. Maar ik wilde het zo zorgvuldig mogelijk voor haar doen, zodat het echt mooi zal worden. Het moest goed zijn en mooi worden. Om zo mijn springende verlangende dochtertje straks echt blij te maken.

God laat Zijn kinderen niet onnodig wachten. Dat is moeilijk voor kinderen om te begrijpen. Blijf daarom maar gewoon ongeduldig springen zoals mijn dochtertje..., blijf maar vol verwachting bidden om Gods Koninkrijk en roepen om recht. Word niet moedeloos. De hemelse Vader hoort je roepen en zal Zijn belofte op Zijn tijd en Zijn wijze vervullen.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl